

אבינו והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה והמלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא. ורואים אנו מכאן שהשוו חז"ל עון זה לעבירות החמורות שבעולם. ותמר בזכות שהיתה מפלת עצמה לשריפה ובלבד שלא להלבין פני יהודה. זכתה שיצאו ממנה מלכים ונביאים.

(ג) וצאו וראו מה גדול כוחו של זה המדבר דברי סנווריה, שכן מצינו ברב אחא שדרש כי השטן מפנינה לשם שמים בתכונה, ובא השטן ונשק לכרעו של רב אחא, כי התפעל מן הדבר הזה שלימד עליו סנווריה, על אחת כמה וכמה שחייב אדם להשתדל וללמד זכות על כל אחד ואחד.

ואמרו חז"ל, (ד) מה תקנתם של מספרי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, שנאמר מרפא לשון עץ חיים. ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו. (ה) וזה שאנו אומרים בתפלת אלקי נצור לשוני מרע, ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך. וזה הפירוש, נצור לשוני מרע שלא אדבר לה"ר. ואם דיברתי, אם הוא ע"ה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה. ואם ת"ח הוא התיקון פתח לבי בתורתך. וזהו שנאמר וזאת תורת המצורע. התיקון לחטא לשון הרע שנגעים באים עליו, לעסוק בתורה. (ו) ולכן מתרגם אינקלוס לא תלך רכיל לא תיכול קורצין, שכן המדבר רכילות ולה"ר כאילו שוחט את חבירו כמו שקרץ לשון שחיטה. (ז) ונסמך לא תעמוד על דם רעך, שההולך ומדבר רכילות כאילו הורג אותו ואנשי ביתו.

מ ק ו ר ו ת : (א) מפרשים. ועי' מהרש"א ב"ב הסד. (ב) מנורת המאור. (ג) מי החסד. (ד) יוסף אברהם.

פרק מז

ארור לקח שחד להכות נפש דם נקי ואמר כל העם אמן (כו, כה). יש אומרים (א) שהאריה מכוונת נגד הדין הלוקח שוחד לדון. ויש מפרשים שבוזה כלול כל עד שקר הלוקח שוחד להעיד שקר. (ב) וכמו שמצינו בדואג האדומי, הזיפים שבאו להודיע לשאול היכן דוד מסתתר כדי למצוא חן בעיני שאול. שגם זה בכלל שוחד אם אדם מדבר רע כדי לחפש קירבת המלך או התקיף.

(ג) ונסמכו כל הדברים האלו לעובד ע"ז, כי העובד להשי"ת משתדל שכל דרכיו ומעשיו יהיו בתכלית היושר והחנינה, להיטיב לבריות ולהרבות חסד וטובה בעולם, כדי להדמות לדרכי השי"ת. ואילו העובד ע"ז אינו מזדכך כלל במדותיו, אדרבה, כל דרכיו נעשים מושחתים להרבות רשע ותועבה וכסף בעולם. ואח"כ מדבר הכתוב באיסורי העריות ושפיכות דמים שעובדי ע"ז היו עובדים לה בכל דבר זמה ותועבה, ובנקל יבואו לידי איסורי עריות, ואיסורי עריות מביאים גם לידי שפיכות דמים, שאם ימצא אותו הבעל ימיתו ולא יחמול.

וזהו שנאמר בפרשת שופטים ולא תקח שוחד, כי השוחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים. אף שהדין יתאמץ בלבבו ויאמר: אני אקח שוחד ובכל זאת לא